

Lausunto

02.02.2024

Asia: VN/23400/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien, valmiuslain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

1. Järjestämisvastuun siirtoon liittyvät muutokset

a) Näkemyksenne asiakastietojen käsittelyä, käyttöoikeuksia, tiedonsaantioikeuksia sekä työvoimaviranomaisen hankkimia lisäosia koskevan sääntelyn täsmentämisestä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta: 112 §, 114 §, 120 §, 120 a § ja 125 §,

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaannpanosta annetun lain muuttamisesta: 14 §,

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 13 §:n muuttamisesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta):

Espoo pitää hyvänä lakiesityksessä esitettyjä tarkennuksia järjestämisvastuussa olevan työvoimaviranomaisen myöntämistä käyttöoikeuksista.

Pidämme asiakastietojärjestelmää täydentävien työvoimaviranomaisten hankkimien lisäosien sääntelyn tarkennusta Kehan tehtäväksi myös periaatteessa hyvänä ja koko maan tasolla tietoturvaa ja tietosuojaa potentiaalisesti parantavana lisäyksenä. Näkemyksemme mukaan Kehan tulisi kuitenkin avoimesti ja jo varhaisessa vaiheessa käydä keskustelua työvoimaviranomaisten kanssa liittyen lisäosien teknisiin tietoihin sekä antaa tukea ja neuvontaa mahdollisista teknisistä ratkaisuista. Kehan tulee varmistaa kyvykkyys reagoida viimeistään kuukauden viiveellä työvoimaviranomaisen pyyntöihin toiminnan sujuvuuden kannalta olennaisten tietojärjestelmien hankkimisessa.

Kannatamme myös mahdollisuutta antaa kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle käyttöoikeus työvoimapalvelujen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmään ennen järjestämisvastuun siirtymistä uusille työvoimaviranomaisille.

Tietoturvaan liittyvät vaatimukset tulisi mielestämme yhtenäistää ja määritellä tarkat vastuurajat koskien kaikkia lisäosia A-TMT ja integraatioiden välillä. KEHA:n tulisi antaa työvoimaviranomaisille tarkat järjestelmämäärittelyt, jotta lain vaatima tietoturva toteutuu.

Yhteisrekisterinpidosta on tehtävä tarkka työnjako, erityisesti tietosuojatoimenpiteiden osalta.

b) Näkemyksenne siirtävistä sopimuksista sekä tuki- ja korvauspäätöksistä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 10 ja 11 §):

Espoo pitää tärkeänä lakiesityksen kirjauksia siitä, että valtio vastaisi siirtyviin sopimukseen liittyvistä vastuista ja niiden maksamisesta järjestämisvastuun siirtoa edeltävältä ajalta. Niin ikään Espoo kannattaa valtion korvausvelvollisuutta työvoimaviranomaiselle siirtävistä tuki- ja korvauspäätöksistä aiheutuvista kustannuksista järjestämisvastuun siirtoa edeltävältä ajalta.

c) Näkemyksenne valtiolta kuntaan siirtynyttä henkilöstöä koskevaan muutosehdotukseen

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 6 §):

Espoo kannattaa tarkennuksia.

d) Näkemyksenne muista järjestämisvastuun siirtoon liittyvistä ehdotuksista:

Kuten todettu, KEHA kehittää ja ylläpitää työvoimapalveluiden käyttämiä tietojärjestelmiä. KEHA vastaa kehittämistään asiakastietojärjestelmistä. Espoo ehdottaa lisättäväksi 120§:ään, että KEHA vastaa myös kehittämiseen ja ylläpitoon liittyvistä kuluista. Työllisyysalueille ei tule KEHA:n hallinnoimista järjestelmistä ylläpito- tai jatkokehityskustannuksia

2. Työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavat muutokset

Näkemyksenne työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavista muutoksista

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 32 §, 33 §, 44 - 47§ ja vastaavat muutokset laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta 2 luvun 6 §, 3 luvun 3 - 6 §):

Espoo kannattaa pääosin lakiesityksessä esitettyjä muutoksia työnhakijan palveluprosessiin. Lakiesityksessä esitetty muutos, jonka mukaan työnhakijalle, jonka työttömyys on päättymässä kolmen kuukauden kuluessa, ei pääsääntöisesti järjestettäisi työnhakukeskusteluja tai täydentäviä työnhakukeskusteluja, on hyvä ja kannatettava. Esitetyt muutokset työnhakija-asiakkaan palveluprosessissa eivät kuitenkaan varsinaisesti lisää yksilöllistä harkintaa asiakastyössä, eivätkä näin ollen ole riittäviä. Muutos on askel parempaan suuntaan huomioiden nopeasti omatoimisesti työllistyvien vähäisen palvelutarpeen tai muun muutoksen tilanteessa, joka päättää työttömyyden, mutta prosessi on edelleen tiukasti säädelty; esityksessä on määritelty tarkasti kriteerit ja aikamääreet, jotka raamittavat prosessia jättäen hyvin vähän varaa asiantuntijaharkintaan. Työvoimaviranomaiselle ei tämän vuoksi jää resursseja panostaa riittävän yksilöllisesti tehostetun

tuen tarpeessa oleviin asiakkaisiin. Espoon näkökulmasta palveluprosessia tulisi siis edelleen keventää sekä asiantuntijan harkintavaltaa lisätä.

Kannatamme sitä, että tilanteissa, joissa työnhaku on päättymässä kolmen kuukauden sisällä, voi myös lyhyemmän työn vastaanottaminen täyttää työnhakuvelvollisuutta. Muutos on kannatettava myös siksi, että se edistää työnantajien mahdollisuutta löytää sopivia työntekijöitä myös lyhytaikaisiin työsuhteisiin. Muutoksella voi olla myönteinen vaikutus erityisesti työvoimapula-aloilla, joilla on tarve myös lyhytaikaisille työntekijöille.

Palveluprosessia muutettaisiin lakiesityksessä siten, että tilanteissa, joissa työnhakijan palveluprosessiin tulee keskeytyksiä, jatkuisi prosessi täydentävien työnhakukeskustelujen osalta siitä, mihin prosessissa jäätiin. Espoo ei kannata esitettyä lakimuutosta. Täydentävien työnhakukeskusteluiden järjestämiseen tulisi lakimuutoksin tuoda lisää joustoa ja harkintavaltaa asiantuntijalle, ei lisätä velvoitetta järjestää niitä kaavamaisella tavalla nykyistä enemmän, kuten lakiesityksessä esitetään.

Espoo pitää hyvänä sitä, että työnhakijan palveluprosessia ja työnhakuvelvollisuuden asettamista koskevat muutokset tulisivat voimaan jo 1.9.2024. Tämä mahdollistaisi henkilöstön perehdytysmateriaalin ja asiakasprosessien päivityksen sekä muutosten käyttöönoton hyvissä ajoin ennen vuodenvaihteessa tapahtuvaa järjestämisvastuun siirtoa, ja vähentäisi osaltaan muutostilanteen aiheuttamaa kuormitusta työvoimapalvelujen asiakastyötä tekeväälle henkilöstölle.

3. Muut ehdotettavat muutokset

a) Näkemyksenne työttömyysturvalakiin sisältyvistä muutoksista:

Espoo kannattaa lakiesityksen mukaista muutosta työttömyysturvalakiin, jossa työnhakija menettäisi oikeutensa työttömyysetuuteen, jos hän aiheuttaisi itse sen, ettei hänelle järjestetä työnhakukeskusteluita tai täydentäviä työnhakukeskusteluita. Tapaamisten velvoittavuus ja mahdollinen sanktioitavuus on palveluprosessin sujuvuuden ja palveluiden tyhjäkäytön vähentämisen kannalta hyvä muutos nykyiseen.

b) Muut mahdolliset näkemyksenne esitysluonnoksesta:

Lakiehdotus sisältää tarkennuksen työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 9 §:n kohdalla monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisoinnista. Ehdotuksessa esitetään, että kullakin hyvinvointialueella tulee olla vähintään yksi, mutta enintään alueen järjestämisvastuussa olevien työvoimaviranomaisen määrä monialaisen tuen johtoryhmiä. Johtoryhmä, johon kuuluu useampi työvoimaviranomainen, voidaan muodostaa vain, jos työvoimaviranomaiset sopivat johtoryhmän asettavasta ja johtavan henkilön nimeävästä työvoimaviranomaisesta. Käytännössä Länsi-Uudenmaan alueella voisi olla siis 1–4 monialaisen tuen johtoryhmää. Espoo kannattaa muutosta, sillä se selkeyttää mahdollisuutta organisoitua laajemmin, mutta jättää jokaiselle työvoimaviranomaiselle mahdollisuuden päättää itsenäisesti yhteistyöstä.

Sipilä Hilla-Maaria
Espoon kaupunki